

Píseň: EZ314 – Pán Kristus, Syn Boží věčný; 1.-5. sloka +
modlitba; Oddíl k výkladu: Zj 1, 1-6

Milí,

na posledním setkání, jsme se věnovali úvodu do knihy Zj. Ta se má zároveň za „apokalyptický“ žánr (1. slovo!), ale zároveň za *prorocví* (v. 3). Tak sice forma děsivých obrazů zůstane – ale pořád pozadu za realitou. A *nepůjde* o jasnovidectví budoucnosti, nýbrž o zhodnocení *přítomnosti* budoucností – a tak o jednání posluchačů ve vlastní *přítomnosti* (SZ proroci!).

Jako to dokládají hned další úvodní verše: Nepůjde o strašení, děs, fatalitu, nihilismus. Půjde o *blahoslavenství*, milost a pokoj. Milostí pak celé Zj nejen začíná, ale také končí!

Tak je Zj „odhalením“ Boží milosti ve světě. I uprostřed šílených hrůz. Půjde o *připomenutí* nevyhnutelného vítězství Hospodina Boha – jako to pořád dokola omílali také SZ proroci.

A *proto* má člověk *právě podle toho* jednat. I v časech klidu – i v nejhrůznějších pronásledováních a utrpení.

Také tím se odlišuje Zj od zbytku apokalyptického žánru – zve k osobní odpovědi, ke změně vlastního jednání. Nebo k vytrvalosti v dobrém. Už úvodními dopisy! Jimiž se Zj také vymyká.

Odkrytí

Tak kniha Zj připomíná stejné jako celá Bible – Boží slovo: Širší perspektivu. Boží soud. Boha samotného. A *jeho* perspektivu, názor, úsudek, soud. A tak i Zj *trvale* připomíná důsledky lidského jednání, na které koukáme sice tisíciletí, ale znovu a znovu si je nechceme připustit.

O to méně pak vůči jednání Božímu.

Také proto začíná spis řetězcem poslů, apoštolů, andělů. Bůh Kristu, Kristus poslovi/andělovi (ř. angelos = posel), *až* posel Janovi. Tj. Jan sám nemá informace „z první ruky.“ Ale ani z druhé.

A sám Jan *má předávat* toto poselství *dál* – blaze tomu, kdo *čte* slova tohoto proroctví. I tomu, kdo *slyší*. A hlavně tomu, kdo je *zachováva* – srv. Tóru! A tak, pokud se chceme do tohoto „řetězce“ zapojit, pak musíme činit stejné – předávat dál. Ne si „syslit“ Boží slovo nebo milost pro sebe – srv. proroky i Krista.

Tak správně starozákonně trvá nám nedostupná Boží transcendence. A v mnohém vlastně i Kristova. Ale Bůh se i v Kristu i v dalším *dává poznat*, odkrývá, zjevuje (ř. apo-kalypsis). Proto nemáme dávat na svůj dojem, názor, pohled, zkušenost, ale na *Boží slovo*. Jiné podložené informace o Bohu nemáme a mít nemůžeme. Ačkoli nám naše nitro hříšně nakukává v každé situaci opak...

Pronásledování

To pak o to silněji, když žijeme v době velikého utrpení nebo pronásledování. Zejm. v takových dobách máme pocit, že vše podstatné se děje jakoby „o nás – bez nás.“ Tj. že nemáme na situace vliv. Jako to říká i apokalyptika a jasnovidectví.

Ale Bible *do zblbnutí* tvrdí *opak: Vždycky* máme vliv. Vždycky můžeme rozhodovat. *Nikdy* nejsme bezmocní ani opuštění. Protože vše se děje před Bohem. Který o *každém* ví. *Všechno*. A *také proto* nám posílá své s(S)lovo. Abychom se toho drželi, a ne lidského. Nebo svého. *Zejména* když máme pocit bezcílnosti, zoufalství, prázdnoty, zbytečnosti, bezmoci.

A to je doba, v níž je kniha psána. To je doba, v níž vznikají takřka všechny biblické texty Starého i Nového Zákona. Ať už v babylonském exilu, nebo za pronásledování Neronova, Domitianova nebo kolem nich.

Ale už apoštol Pavel byl opakovaně pronásledován!

Jak bude vypadat konec světa

Tak geniálně je pak z Ducha svatého inspirováno i Zj, že *nemělo nikoho* ani napadnout hledat v něm datum nebo podobu konce světa. Podstatou bude právě připomenutí *opakování* stále stejného „v bledě modrém“ napříč lidskými dějinami osobními i

mezinárodními. To je jedno, jestli teď jde o Babylon nebo o Řím. Je to vlastně dost prašť, jak uhoď. Nebo o „světský stát.“

A „pro jistotu“ je to vše, co bude následovat, i tomu Janovi *naznačeno*, ř. sémaio (srv. sémeion = znamení). Tedy ani Jan to nejenom nemá „z první ruky,“ ale to vše, co budeme později číst (zejm. ve „vidění“), budou „jen“ znamení, náznaky.

Tedy v žádném případě to *nebude deskriptivní popis reality*. Natož „exaktní.“ Říkají hned první věty celé knihy.

Ježíš Kristus

A kdyby to snad bylo hříšnému, pyšnému člověku málo, pak už v úvodních verších je zřejmé, o koho pořád dokola půjde: O *Ježíše Krista*. Jen v prvních pěti verších je zmíněn třikrát. A většina zbytku se soustředí na jeho popis. Stejně to bude pak zejm. ve vidění samotném – *jen* beránek bude hoden. *Jen* beránek přemůže různé „nestvůry.“ *Jen* beránek bude bojovat v „armageddonu“ apod.

Tak *nejde* v první řadě o nás. A, mimochodem, v Bibli *nikdy nešlo*. To je totiž základ hříchu – sebestřednost pýchy. Víra, že hlavní jsem já (ř. i latinsky egó). Že kolem nás samých se všechno točí. Že *my* jsme hlavní postavy příběhu našeho života. Ačkoli jsme si ani ten život, existenci nezařídili. Natožpak svět, bez něhož by naše existence nebyla možná.

Vždy znovu jde a má jít o *Hospodina Boha*. Právě Stvořitele (v. 4+6 i dál) světa, života obecně, lidského druhu i každého člověka. Jde o *jeho* názor, hodnoty, soud. Všechno ostatní je vlastně úplně jedno. Což je všem jasné právě v čase zoufalství, beznaděje, pronásledování, vraždění. V takových časech je *jasné* jak ubohé a pomíjivé hodnoty, cíle, „smysly“ se snaží nabízet lidský svět. I naše vlastní duše a pocity. Jak jsou prázdné, nesmyslné, bez trvání, (sebe-)destruktivní atd.

Což je jeden z hlavních důvodů, proč právě diktátoři, manipulátorky, mocní a lidští vládcové *nesnášejí* zejm. křesťanské a židovské náboženství. A brojí proti němu. Protože jsme

nevyhnutelně v trvalém rozporu s jejich cíly, principy i metodami. Už hluboko od SZ (1Sam 8!).

Což je ještě zesíleno Ježíšovou identifikací zde: Prvorozený z mrtvých. A vládce králů země. To přesně *nenávidí* lidsky mocní. Nebo po moci toužící. Že jsou nevyhnutelně *podřízeni* tomu, kdo všechno prohrál, je zcela bez úspěchu, „jen“ se pro všechny obětoval – a *právě ten* jediný je hoden, schopen, všem nadřizen. A prvorozený z mrtvých.

Také proto se také sám Jan, *proti* apokalyptice, prozrazuje a identifikuje. Nestojí distancován a bez ohrožení – naopak. Ve svých *protistátních* řečech prozrazuje, kde je a kým je. Místo aby se skrýval za Mojžíše, Adama, Henocha atd. jako pisatelé „apokalyptiky.“

Tak sám činí, co říká a k čemu zve. Jako Bůh, o kterém mluví. Jako proroci. Jako Ježíš Kristus.

Blahoslavenství

A také proto hned začíná *blahoslavenstvím*. Biblicky podivným – ne mocným, bohatým, významným, vlivným, úspěšným, celebritám. Ale kristovsky těm, kdo *slyší* a drží se a čtou (!). Jak zřetelné upomenutí na Ježíšova blahoslavenství (např. Mt 5)!

A to rovnou doplňuje až bohoslužebným: Milost a vám a pokoj... Však také celé Zj budou tak trochu bohoslužby. V nebesích opakovaně explicitně. A tato milost opět *není* od mocných, Jana, naší víry, církve, peněz... je od „toho, který přichází, byl, je a bude.“ Tedy od *věčného* a přitom *jednajícího*!

Tak je zřejmé, že pořád dokola jde o *minulost, přítomnost i budoucnost zároveň*. A také proto můžeme slova Zj vztahovat i na svou dobu, přestože je celá knihy *explicitně* věnována někomu jinému (srv. Lk!). Protože bez nich by naše současnost, pro ně budoucnost, nebyla.

A to bude o to silnější zvěst, že většina těch sborů jsou z „Horní-Dolní.“ Nepůjde o Řím, Jeruzalém, Korint apod. Kromě

Laodikeje a Efezu to byly zapadlé sborečky. A ty dva budou vlastně nejvíc kritizované.

Duchové a sbory

Už v tom však zní velmi povzbudivý obraz: Každý sbor má před Kristem, před Bohem, svého „anděla,“ svého ducha. Tito jsou pak dokonce *přímo před trůnem* Božím – tedy bez dalších prostředníků přímo v Boží blízkosti. A to „ačkoli“ jde o naprosto zanedbatelná společenství. V lidském pohledu. Zejm. vládců a mocných. Ačkoli nás čekají až „kosmické“ a universální události...

Což je opět tradiční biblická zvěst: Už v Gn 3+4. Už v Abramovi, Izákovi, Jákobovi. Už v tom malém národu otroků. V jednom Ježíši z Nazareta. V jeho dvanácti učednících atd. Opět *proti* lidské „normalitě“ tehdy i dnes, která nám tvrdí, že o nás nejde. Jednotlivec je zanedbatelný (nebo naopak *jen* na jednotlivci záleží). Obzvlášť obyčejný, malý človíček někde v Horní-Dolní.

Bůh, a tak Bible, však vytrvale *tisíciletí* meldují opak: Na *malých* záležitostech nejvíce (Mk 10, 13-16). Zejména Bohu. *Vůbec* nejde hlavně o „velké“ lidi – mocné, celebrity, vládce, v knihách zapsané, o lidi se sochami apod. Nakonec kolik známe vynálezce toho všeho, bez čeho si všednost už ani nedovedeme představit?

Pro nás hezkým obrazem: Těchto sedm sborů je jakýchsi „Sedm statečných,“ na nichž jakoby záleží existence světa. A ačkoli je to bude stát mnoho utrpení, tak zvítězili – ve filmu i v historii. Podobně např. J. R. R. Tolkien v trilogii Pán prstenů.

Přícházení

Takto smýšlející Bůh pak *přichází*. Vytrvale a pořád. Nejnápadněji v Ježíši Kristu. Tak trvá i trvalý biblický důraz na změnu, obrácení, pohyb, dění. Opět *navzdory* lidským společnostem i skupinám, které se snaží *proti všemu* udržovat „status quo.“ Už Abraham činí opak. I Mojžíš. A další. Změna jednotlivce, a tak skupin a společnosti, je *nevyhnutelná* – jak odlišní jsme byli před dvaceti lety!

O tom by tedy neměla být vůbec žádná diskuse. Že už to *musíme* říkat, ukazuje padlost lidské „normality“ a přirozenosti. Bohu jde o to, aby tato změna byla *k lepšímu*. Ne degenerací, úpadkem, zhoršením, rozkladem. Což je možné *jen* opuštěním model vlastních i společnosti. A podřízením se tomu, který...

...nás miluje a svou krví zprostil hříchů

Tedy opět proti jednání i smýšlení mocných a vládců a vlivných. Ti pro nikoho z nás neudělali nikdy nic. Natožpak, aby nás milovali. Nebo se pro nás obětovali. Nebo nás zachránili – spasili. Ba dokonce se prezentují, že na nich jsme závislí, ačkoli právě mocní a vládcové jsou *závislí* na těch nejmenších. Farmář bude žít bez krále i premiéra dál. Opačně ne. A přesto se jim podřizujeme jako bohům.

Zatímco vtělený Hospodin nás dokonce *tímto způsobem* činí „královským kněžstvem.“ Tj. obětníky, zvěstovateli, služebníky *Božími*. Ovšem obětníky *sebe samých*, podle také Kristova příkladu. Právě ne těch ostatních. A obětníky pro dobro *ostatních*, ne své. Opět v tak propastném protikladu „přirozenosti“ i dnešní. Nejen mocných a vlivných.

Tak zvláštní je pak tato zvěst tehdy i dnes, že ve v. 4 je dosl. psáno: „... milost vám a pokoj, od TEN, který jest...“. Tj. jde o připomenutí Ex 3 – a opis Božího jména. Tak i božství Kristova. Tak *odmítání* nadvlády lidského i v užívání slov – která tak rádi ohýbáme a vymýšlíme jen proto, abychom nemuseli popisovat pravdu, realitu, skutečnost.

Prvorozený z mrtvých

Jak právě pravdou bombarduje Bible takřka v každém slovu. Už užitými jazyky. I obsahem. I dnes: Jak absurdně přece zní např. formulace „prvorozený z mrtvých!“

Bůh usiluje stále znovu vysvobodit nás z otroctví modlám a idolům. I dojmu, co je přirozené, normální, dobré a zlé. Tak připomíná, že Kristus vyhrál prohrou. Byl silný slabostí. Stal se

vládcem králů, protože *odmítal jakoukoli* lidskou moc, instituce, úřady. A zachránil nás tím, že zemřel.

Ale to je opět vše hned jasné vykořisťovaným, pronásledovaným, zoufalým. Ti až moc dobře zažívají, jak iluzorní a pomýlené je naše spoléhání na „společnost.“ Ať už „světskou,“ „právní,“ „křesťanskou“ atd. I na lidské instituce. To jen v nás, spokojené střední třídě, se okamžitě bouří duch na obranu „statu quo.“ Jak je společnost vlastně dobře nastavená. Dobře funguje. Milosrdně. Férově a spravedlivě. „Udržitelně.“ Jak ti ostatní si za to mohou sami apod.

Ačkoli právě Bible i tyto postoje odmítá od počátku. Však vždy znovu vedou jen do smrti. Prázdnoty. Nesmyslu. Zbytečnosti. Otroctví a zotročování. Nespravedlnosti a zneužívání a vykořisťování. Samoty. Opuštěnosti.

Ale ten, který je „prvorozený z mrtvých?“ Ten to vše převrací na hlavu. A tak ten převrácený lidský svět obrací do stavu, v jakém byl stvořen. A jaký měl lidský svět vždy být: Záleží na malých a nejmenších. Na životě po smrti. Na lásce a zproštění hříchu. A tak na odmítání moci, úřadů, funkcí. Hle praotcové, proroci, Kristus, apoštolové... a pro srovnání královská doba (nejen) Božího lidu...

Proto *takovému* a (stejně jednajícím) sláva i moc navěky. Protože ji nikdy nezneužívají. Ale užívají k záchraně, službě, pomoci potřebným. Nakonec dodnes říkáme ministrům ministři = služebníci. Ale to platí jen, když se moci zříkají.

Závěr

Tak Zj začíná tím, že *už jsme zachráněni*. Z příčiny všech problémů – z hříchu, a tak pýchy. Pokud tuto záchranu se vším všudy přijmeme a činíme. Protože *neznamená* zbavení zodpovědnosti a již způsobených důsledků. A *znamená* žít život tak, že pro naše životy již někdo zemřel. A to přímo sám jediný bezhříšný Boží Syn.

Který je právě proto „věrným svědkem.“ Tak máme být i my. Amen. Z hebr. a-m-n = potvrdit, stvrdit, souhlasit.

Píseň: EZ314 – Pán Kristus, Syn Boží věčný; 6.-8. sloka +
modlitba Páně
Rozhovor